

Ismertté vált és méltatlanul elfeledett mesterek barátsága a századforduló orosz zongorairodalmában

Medtner, Rachmaninov és Szkrjabin életének és munkásságának tükrében

Szabó Eszter

A századfordulón az orosz művészet egy csapásra a világ kulturális élvonalába került. Ebben az időszakban Oroszországban jelentős mértékben felgyorsult a társadalmi és szellemi fejlődés, ez pedig a kultúra minden területén érezhetővé vált. Önálló művészegyéniségek és különböző művészcsoporthoz is célként tűzték ki, hogy a nyugati művészeti irányzatok által felvetett kérdéseket és azok megoldásait ne csak megértsék, hanem gazdagítsák is. Szinte mindenki lázadt mindazzal szemben, amit régimódinak minősítettek, ez azonban sohasem járt együtt a múlt értékeinek megtagadásával. A századforduló orosz művészetét a társadalom változása mellett a tudomány fejlődése is meghatározta, a társadalmi ellentétekből kifolyólag azonban kultúra több látszólag ellentétes irányba fejlődött.

A politikai ellentétek elmélyülése végül nagy társadalmi fellendüléshez vezetett, ugyanis a krími háborúban elszenvedett orosz vereség megmutatta lemaradásukat. Az ezt követő időszak forradalmi elképzeléseit az irodalom, a festészet és a zene is tükrözte. Az orosz művészet már a 19. század második felében is virágzott. A kultúra vezető alakjai a művészet egyszerűségéért és elérhetőségéért küzdöttek. A képzőművészetben az egyszerű, hátrányos helyzetű emberek életének ábrázolása lett a fő téma, így a realizmus vált iránynyá. Az új út képviselői és maga az eszme ellentétben állt a festészeti akadémia híveivel, a 19. század második felében már témától függetlenül értékelték az alkotásokat. Az orosz realizmus tehát sikeresen teret nyert magának, mellette pedig az orosz szimbolizmus és további izmusok is születtek.

A 19. században az orosz zene a többi művészeti ággal együtt virágzásnak indult, ám nagyban meghatározta az úgy nevezett Új Orosz Iskola (köztük Glinka és Rimszkij-Korszakov) és az Orosz Zenei Társaság (Anton és Nikolai Rubinstein) között húzódó feszültség. Az előbbibe sorolt zeneszerzők többek között népi elemek beemelésével szerették volna erősíteni az orosz identitást, míg az utóbbiba tartozók konzervatív nézeteket képviseltek. Anton Grigorievich Rubinstein, nagyszerű orosz zongorista erejét és energiáját nem kímélve járult hozzá az Orosz

Zenei Társaság szervezéséhez. A Társaság által szervezett koncerteken a hazai művészek kaptak lehetőséget a fellépésre, ezáltal pedig a nagy nyilvánosság számára is elérhetővé vált a korszak komoly zenéje. A magas színvonalú zenei oktatást új intézmények megalakulása biztosította: 1862-ben megnyitották az első orosz konzervatóriumot Szentpéterváron Anton Grigorievich Rubinstein igazgatásával, majd 1866-ban Moszkvában nyitotta meg kapuit a világhírű konzervatórium Anton Grigorievich fivérének, Nikolai Grigorievich Rubinstein vezetésével. Szélesebb kör számára is elérhető oktatási intézményként nyílt meg a Szabad Zeneiskola 1862-ben Miliy Alekseevich Balakirev kezdeményezésére. A zeneiskola célja az volt, hogy a hétköznapi zenekedvelőknek alapvető elméleti tudást és tapasztalatot biztosítson kóruséneklésben, valamint zenekari hangszereken. (Maslova, é.n.)

Ez volt tehát az a korszak, amelybe a zenei életet meghatározó három orosz zongorista-zeneszerző, Rachmaninov, Szkrjabin, egy évtizeddel később pedig fiatalabb kortársuk, Medtner is beleszületett. Életük több ponton összefonódott, egymásra gyakorolt hatásuk sok szempontból befolyásolta életüket, pályájukat. Mindhárman a Moszkvai Konzervatórium kiemelkedő zongoristái voltak, és már akkoriban megcsillant zeneszerzői tehetségük is. Hasonló impulzusok érték őket, ugyanazon a tanároktól is tanulhattak. Az orosz zenei hagyományok és a nyugati klasszikus zene felé való nyitás, törekvés meghatározó közös pont volt az életükben. Zenéjükben erősen megmutatkozott eltérő személyiségük, így a közös gyökerek ellenére összetéveszthetetlen a zenei nyelvezetük. Már pályájuk elején is látható volt, hogy a közös pontok ellenére életük és pályájuk is egymástól eltérő irányt vett. Bár mindhárman elismert művésszé forrták ki magukat, népszerűségük közel sem volt és a mai napig sem egyenértékű. A legszembetűnőbb eltérést Medtner közkelettségének hiányában láthatjuk. Ezzel az írással ennek az okára szeretnék fényt deríteni a három zeneszerző életének, munkásságának tükrében.

Szergej Rachmaninov az orosz Szemjonovóban született 1873-ban. Zeneszerzőként, zongoraművészként és karmesterként is népszerűvé vált. Bár komponistaként csak később ismerték el, zongoraművészi teljesítményével, legendás technikai felkészültségével és ritmusérzékével hamar tekintélyt szerzett, nemzedéke legnagyobb zongoristájává vált. Rachmaninov ötéves korában kezdte zongoratanulmányait, már akkor is kivételes tehetségnek tartották, kilencévesen pedig ösztöndíjjal felvették a Szentpétervári Konzervatóriumba. Tanárait annyira elbűvölte játéktechnikájával, hogy rossz tanulmányi osztályzatait is elnézték, zeneelméleti oktatását elhanyagolták, olyannyira, hogy később jegyei

miatt ösztöndíjának megszűnése is fenyegette. Erről az esetről szerzett tudomást Alexander Ziloti, aki kiváló zongorista és Rachmaninov unokatestvére volt, az ő tanácsára iratkozott be Rachmaninov a Moszkvai Konzervatóriumba Nikolai Zverevhez. Eleinte tartott tanárától, ugyanis Zverev híres volt szigoráról, de rengeteget segített növendékeinek. Összeismertette őket koruk leghíresebb orosz zeneszerzőivel, Csajkovszkijjal, Anton Rubinsteinnel, Glazunovval. Tanáraként Rachmaninovot az előadói pályára buzdította, ezzel ellentétben azonban Csajkovszkij a Manfred szimfónia átíratának meghallgatása után további komponálásra biztatta a tizenéves fiút. Tizenkilenc évesen már tökéletes hangszereléssel készítette el első operáját, az Aljekót. A mindössze tizennyolc nap alatt megírt művével kiérdemelte az akadémia aranyérmét. Ugyanebben az évben komponálta a Fantázia darabokat (Op. 3), amelyek között megtaláljuk a mai napig is nagy népszerűségnek örvendő cisz-moll prelűdöt. A művet a legenda szerint Rachmaninov egy rémálma ihlette. A darab során végigkövethető az élve eltemetés, szenvedés momentumai. Első alkotói korszakához soroljuk még többek az Elégia triót (Op. 9), az első szimfóniáját, a periódust pedig a hat „Moments musicaux” zongorára (Op. 16) zárja. Miután első szimfóniája a bemutatón megbukott, Rachmaninov mély depresszióba esett, három évig egy sort sem írt. Ezt az időszakot törte meg a londoni meghívása 1899-ben, ahol felkérték egy zongoraverseny megírására is. Bár nehezen indult a komponálás, Rachmaninov második zongoraversenye a mai napig méltán népszerű maradt. Második alkotói korszakát átszötte a szerelem: 1902-ben elvette feleségül unokatestvérét, akivel két gyermekük született. Ekkoriban a moszkvai cári operában vezényelt, három telet pedig Drezdában töltött, ahol szólóesteket, hangversenyeket adott. Alkotói szempontból a leggazdagabb tíz éve következett. Második szimfóniája, harmadik zongoraversenye, két vallási műve (Esti mise, Aranyszájú Szent János liturgiája) is ekkor keletkezett. Inspirációt merített a képzőművészetből és az irodalomból is, Arnold Böcklin festménye ihlette a Holtak szigete című szimfonikus költeményt, Edgar Allan Poe egyik verse pedig A harangok című korálfantáziáját. A középső alkotói periódusa a kiemelkedő zongoraművek komponálásának időszaka is volt, ekkor keletkezett a két zongoraszonáta (Op. 28, Op. 36), a két kötet etűd (Op. 33, Op. 39) és két kötet prelűd (Op. 23, Op. 32). Élete legboldogabb éveinek az oroszországi forradalmak kitörése vetett véget. 1917-ben Rachmaninov svéd hangversenykörútra indult családjával, amelyről soha nem tértek haza. Először Stockholmban, Koppenhágában éltek, majd az Egyesült Államokban telepedtek le, ahol Rachmaninov folytatni tudta a koncertezést, lemezfelvételeket készített, eközben pedig Franciaországban kiadót alapított. Nagylelkűen segítette barátját, Medtner, mind anyagilag, mind szakmailag. Medtner így lett visszatérő vendég az Egyesült Államok koncertpódiumain.

Rachmaninov játszotta Szkrjabin műveit is hangversenyein, habár ilyenkor megkritizálták előadói stílusát, mondván, hogy túl földhözragadt.

Tengerentúli letelepedésétől számoljuk Rachmaninov harmadik, egyben utolsó alkotói korszakát. Ekkor keletkezett a negyedik zongoraversenye, harmadik szimfóniája, és a Rapszódia egy Paganini témára című műve. Rachmaninov 1943-ban hunyt el. Munkásságának jelentősége a mai napig érzékelhető, mind kortársaira, mind a mai zongoristákra és zeneszerzőkre jelentős hatással van. Zongorafelvételeit, amelyeken saját művei mellett megtaláljuk Beethoven, Schubert, Chopin, Schumann, Liszt és Szkrjabin műveit, a mai napig egyedülállóként, a legjobbak között tartják számon. (B. Martyn, 1990)

Alekszandr Nyikolajevics Szkrjabin Moszkvában született 1872-ben. Orosz zeneszerző, zongoraművész, a Muszorgszkij utáni orosz zene egyik legkiemelkedőbb tehetsége volt. Apja testvére tanította először zongorázni, aki bár amatőr, de remek zongorista volt. Szkrjabin erős egyénisége már kisfiúként is szembetűnő volt, visszahúzódo, koravén, önző gyermekként lehetett jellemezni. Kilenc éven keresztül a katonai akadémiára járt, emellett pedig Zverevtől tanult zenét. Zverevnél sok tehetség megfordult, Szkrjabin és a mindössze egy évvel fiatalabb Rachmaninov is így kerültek kapcsolatba. Később szoros barátság alakult ki köztük, amit a sajtó sem tudott megtépázni, hiába próbáltak köztük ellentétet szítani. Szkrjabin tizenhat évesen iratkozott be a Moszkvai Konzervatóriumba, ahol Szergej Tanyeev, Anton Arenszkij és Vaszilij Szafonov voltak tanárai. Rohamosan fejlődött a zongorázása, társai tetszését gyorsan elnyerte, hamarosan pedig neves zongorista vált belőle. Kezének kis mérete és a szigorú gyakorlás miatt jobb keze súlyosan megsérült, szerencsére azonban csodával határos módon gyorsan meggyógyult. Ebben az időszakban komponálta első zongoraszonátáját, egyfajta könyörgésként a felépülésért. 1892-ben végzett a Konzervatóriumban, ahol zongorából kitüntetéssel diplomázott, zeneszerzés diplomáját azonban nem vehette át, ugyanis gyakori konfliktusai miatt Arenszkij aláírása hiányzott belőle. Első hivatalos zongorahangversenyét Szentpétervárott adta, ahol a saját zongoraműveiből adott válogatást. A pozitív visszhangon felbuzdulva koncertkörútra indult Oroszországban és Európában, amelynek csúcsa a párizsi koncert volt, ahová már feleségével érkezett. Ez az éve gyümölcsöző volt: ebben az évben kérték fel a Moszkvai Konzervatórium tanárának, művei közül pedig egyre több került kiadásra, ugyanis korábban szerződést kötött a Mitrofan Petrovics Belajev zenei kiadóval. Ez az időszak alkotói szempontból is termékeny volt, első két szimfóniájának megírásán túl főleg a zongorairodalmat gazdagította remekművekkel. Ekkor keletkezett az első etűdsorozata (Op. 8),

egyetlen zongoraversenye, első három szonátája (Op. 6, Op. 19, Op. 23) és több kötet prelűdje. Első alkotói periódusában még a romantika hangjához nyúl vissza, harmóniai nyelve is úgymond hagyományosabb. Fiatalkori művein még erősen érezhető Chopin hatása. Formáit megfigyelve is feltűnő a chopini befolyás: etűdökön, prelűdökön kívül sok mazurkát, keringőt, noktűrnt írt. (M. Pándi, 1972) 1904-ben Svájcba költözött, megírta harmadik szimfóniáját. Négy gyermekét és feleségét elhagyva tanítványával kezdett viszonyba, akivel később további gyermekei születtek. Egy vagyonos támogatója segítségével utazásokba kezdett, így járt Svájcban, Olaszországban, Franciaországban, Belgiumban és az Egyesült Államokban, végül 1907-ben Párizsban telepedett le új családjával. Ezalatt zenekari műveken dolgozott és zongoraműveket komponált. Szonátái közül a negyediket (Op. 30) és az ötödiket (Op. 53) soroljuk a második alkotói periódusába. Elkezdett továbbá poémákat komponálni, amelyek nagyon meghatározóvá váltak az életművében, például a Deux Poèmes (Op. 32), a Poème tragique (Op. 34), és a Poème satanique (Op. 36). Ekkoriban Szkrjabin már elindult a kromaticizmus és disszonancia irányába, de zenéjében még mindig a hagyományos funkciók domináltak. 1909-ben véglegesen visszatért szülőhazájába, ahol egyre atonalisabb és grandiózusabb műveket komponált. *„A miszticizmusra való törekvés egész zeneszerzői stílusára rányomta bélyegét, bonyolult lett és nehezen követhető, anélkül, hogy homályos filozófiai-esztétikai elképzeléseit sikerült volna megvalósítania.”* (Pándi, 1972: 274) Úgy tartják, hogy Szkrjabin késői műveit befolyásolta szinesztéziája is. Rachmaninov nagy meglepetésére Szkrjabin hangok és a színek kapcsolatáról több diskurzust folytatott Rimszkij-Korszakovval. Utolsó alkotói periódusában született az öt utolsó zongoraszonátája, valamint az utolsó zenekari darabja is Prometheus (A tűz költeménye) címmel. Gyakran emlegetik a Prometheus jellegzetes, misztikus akkordját, a c-fisz-b-e-a-d hangokból álló hangzatot, amely bizonyíték arra is, hogy akkordjait inkább kvartok sorozatából építi. Művészetének betetőzéseként összegző misztériumjátékot tervezett, ám ebből csak zenei töredékek és a szöveg maradt fenn. 1915-ben, Szentpétervárott koncertezett utoljára, ahol elsőprő sikert aratott. A kritikusok elmondása alapján műveinek előadása közben a szeme lángra gyúlt, az arca örömet sugárzott. Nem sokkal később 43 esztendősen, karrierje csúcsán érte a halál. Szkrjabin tizenkilenc művéből készített felvételt, köztük két szonátáját is rögzítette (Op.19, Op. 23). Műveit a zongoristák körében a mai napig előszeretettel tűzik műsorra. Zenéjének komplexitása mind zeneileg, mind technikailag magasfokú felkészültséget igényel az előadóktól. (UK, Scriabin Asszociation, 2021)

Nikolai Karlovich Medtner 1880-ban született, zeneszerzőként és zongoristaként vált ismertté. Hat éves korától kezdve édesanyjától és anyja testvérétől tanult zongorázni, tíz évesen ezután felvették a Moszkvai Konzervatóriumba, ahol tanárai többek között Pavel Pabst, Vaszilij Szafonov és Szergej Tanyeev voltak. Húsz éves korában végezte el a Konzervatóriumot, ahol Anton Rubinstein díjjal tüntették ki. Konzervatív zenei ízlése ellenére Medtner zongorajátékára és kompozícióira kortársai is felfigyeltek, elismerték művészetét. Előadóként alkalmi koncertjeit saját művei bemutatására használta, ahol nagyrészt szólószongora szólalt meg, de ez a hangszer minden egyéb darabban is nélkülözhetetlen volt számára. Családja megrökönyödésére tanára, Tanyeev támogatásának hatására korán elutasította az előadói pályát, a komponálás felé fordult. Ebben rendkívül motiválta Beethoven munkássága, főképp a vonósnégyesei, kései szonátái. Medtner zeneszerzői pályafutása hivatalosan 1903-ban indult, amikor megjelent első műve nyomtatásban. Ekkor már a nagy közönség számára is bemutatásra kerültek művei. F-moll zongoraszonátája (Op. 5) Josef Hofmann, lengyel zongoraművész figyelmét is a zeneszerzőre irányította, rajta keresztül pedig Rachmaninov is felfigyelt rá, akivel később szoros barátságot kötöttek. Németországban nem nyugozta le a kritikusokat, azonban Oroszországban, főképp Moszkvában sokan követték figyelemmel. Ott 1909-ben egyre növekvő elismertsége eredményeként megkapta a Glinka díjat, majd 1916-ban két zongoraszonátája (Op. 25 no.2, Op. 2) megkomponálásának kapcsán újra neki ítélték. Ebben az időszakban ismerkedett meg későbbi feleségével, egy elismert hegedűművésszel. Rachmaninovval ellentétben Medtner jóval a forradalom után hagyta el Oroszországot. Először Berlinben telepedtek le, ott azonban csekély érdeklődés övezte konzervatív, hagyományokat követő zenéjét, ezért kevés megbízást kapott. Rachmaninov nagylelkűen próbálta Medtner helyzetét és karrierjét fellendíteni, ezért szervezett neki egy hangversenykörutat az Egyesült Államokban és Kanadában. A koncertek a korábbiakhoz hasonlóan Medtner-estként működtek, szonátákból és dalokból, rövidebb művekből álltak. Ezután Párizsba költözött, ahol ismét a Berlinben töltött évekhez hasonló helyzetben találta magát, ráadásul a művészi légkör sem volt számára kellemes. 1927-ben hazatért Oroszországba egy három hónapos turnéra, majd a következő évben kétszer is Nagy-Britanniába látogatott, ahol a Királyi Zeneakadémia tiszteletbeli tagjává avatták, továbbá eljátszhatta második zongoraversenyét. Ezután sürgős anyagi okokból ismét az Egyesült Államokba utazott, ahol azonban hiba csúszott a számításába és csak Rachmaninov nagylelkűsége mentette meg a fizetésektelenségtől. Az 1930-as évek elején egyre inkább erősödött benne az elmúlt évtizedek zenei tendenciáival kapcsolatos ellenérzete. Úgy gondolta, hogy a zenében megváltoztathatatlan törvények vannak, elítélte a modernizmust és az akkori zenei divatot. Ezek az érzések ösztönözték végül *A múzsa és a divat*

című könyvének megírására, amelyben hitvallást tett saját konzervatív esztétikája mellett. A kiadvány 1935-ben, Rachmaninov pártfogásával jelent meg. Néhány további angliai látogatás után 1936-ban Londonba költözött feleségével, ahol zongorázott, komponált és néhány órában tanított szigorúan meghatározott napirendje szerint. Szerény sikereit félbeszakította a második világháború kitörése, így fellépései, az órái iránti kereslet, és a német kiadójától származó bevétele mind megszűnt. Medtner helyzetét ellehetetlenítette a kialakult helyzet, így a megélhetését csak barátai nagyvonalúságának köszönhette. Ilyen nagylelkű ajánlat következtében kaptak menedéket Warwickshire-ben, ahol harmadik, utolsó zongoraversenyének írása közben szívrohamot kapott. Lassan épült fel, de két évvel később, 1944-ben már képes volt a mű bemutatására. Utolsó éveiben hanyatló egészségi állapota ellenére rámosolygott a szerencse, és 1946-ban a mysore-i Maharadzsh jelentős támogatást adományozott a Medtner Társaság alapítására. Medtnernek ezáltal lehetősége nyílt gramofon felvételek készítésére. A következő négy évben legfontosabb művei közül szemezgetett, így a három zongoraversenyét, a zongoraötösét, az első hegedűszonátáját, sok dalt és szóló zongoraművet rögzített. Felbecsülhetetlen értékű felvételei elkészítése után, 1951-ben Londonban érte a halál.

Életében még az „orosz Brahms”-ként emlegették, halála után azonban művészete szinte teljesen homályba vészett. Ez azonban manapság megváltozni látszik, sokszor már a századforduló és a 20. század egyik legjelentősebb orosz zeneszerzőjének tartják a zongorairodalom szempontjából. Rachmaninov és Szkrjabin fiatalabb kortársaként méltatlanul háttérbe szorult munkássága, holott jelentős életművet hagyott hátra. Műveiben központi szerepet játszik a zongora, úgy, ahogyan Rachmaninov és Szkrjabin életművében is, de a Medtner összes művében megtalálható ez a hangszer. Tizennégy zongoraszonátát, három hegedűszonátát, három zongoraversenyt, egy zongoraötösöt, két két zongorára írott művet, sok apróbb zongoradarabot, néhány rövid hegedű-zongora művet, 108 dalt köszönhetünk neki. Beethoven óta az ő életművében találjuk a legtöbb zongoraszonátát, ami a bécsi klasszikus zeneszerzőóriás iránti tiszteletét és a hagyományok melletti elköteleződését is mutatja. Harmincnyelc úgynevezett mesét írt zongorára, amelyekben talán a legegységibb Medtner-hangot vélhetjük felfedezni. Manapság talán a leggyakrabban tizedik szonátáját, a Sonata Reminiscenza-t (Op. 38 no. 1) tűzik műsorra, amely az első Elfelejtett dallam című sorozat első darabja. A mű a tizenegyedik szonátával együtt 1920-ban készült el, pont a zeneszerző emigrálás előtti évében. Az egy tételből álló kompozíció egyike Medtner legpoétikusabb darabjainak, ahogy már a címből kiderül, karaktere nosztalgikus, vágyakozó. A ciklus

különlegességét az adja, hogy a további hét darab a szonáta dallamait tartalmazza, témáiból, annak variációiból építkezik. Művei komplexitása, expresszivitása magas szintű igényességet vár el az előadótól, művészete azonban soha nem öncélúan virtuóz. A legtöbb szempontból honfitársaitól eltérő a zenei stílusa, ugyanis csak nagyon kevesen próbálták az orosz zene szellemét olyan zenei gondolkodásmódba átültetni, amely a nyugati klasszikus hagyományokban, részben Beethoven művészetében gyökerezik. A nyugati klasszikus zene általi befolyásoltsága megfigyelhető a formák használatában (szonátaforma), és a kontrapunktikus írásmódban, amelynek mestere volt. Már első kiadott műveiben is szinte kiforrott nyelvezete a karrierje során nem változott számottevően, így egész életműve következetes minőségben született meg. Harmóniailag már előrehaladottabb, azonban kissé mégis a 19. század által felállított határokon belül maradt. Ritmusában érződik a progresszivitás, főleg a bonyolult keresztritmusok használatán. (B. Martyn, 1995) Saját elmondása alapján Beethoven követője volt, hasonló tematikus építkezés jellemző zenéjükre, gyakran akár a legkisebb, egyszerű anyagból építettek fel masszív formákat és drámai kontrasztokat. Medtner zenéjében egyaránt megtalálható az intenzív dráma, a lírai hangvétel, a fantázia, a gyermeki ártatlanság és a Szkrjabinra, valamint Rachmaninovra is jellemző egzotikus orosz harmóniák. Annak ellenére, hogy a maga korában Medtnert ódivatúnak tartották, megtalálta saját útját a 20. század eltérő ösvényei között, és számos egyedi megoldást, újítást köszönhetünk neki mind formai, harmóniai és ritmikai tekintetben. Medtner zenéje a legőszintébben és legbensőségesebben mond nekünk újat egy régi nyelven.

Vladimir Horowitz, legendás orosz zongorista egy interjúban tette fel a híres kérdést: „*Miért nem játszik senki Medtnert?*” Szvjatoszlav Richter, Emil Gilels és Szergej Rachmaninov mellett Horowitz tartozott abba a rendkívül szűk körbe, akik a 20. század első felében is játszottak Medtnert. Népszerűtlensége azért is lehetett meglepő, mert Rachmaninov a korok legnagyobb élő zeneszerzőjeként nyilatkozott róla. Manapság azonban kezdik megismerni zenéjét, és egyre többen ismerik fel azt a tagadhatatlan értéket, amit művei hordoznak. Manapság a legnagyobb koncertpódiumokon is gyakran megszólalnak már művei olyan neves zongoristák előadásában, mint Martha Argerich, Marc-André Hamelin és Boris Berezovky. (Smith, 2013)

Összefoglalás

Tanulmányomban a századforduló három kimagasló zongorista- zeneszerzőjének életével és munkásságával foglalkoztam, akik nem csak egymás kortársai, kollégái, hanem barátai és

segítőtársai is voltak. Mindhármuk életét meghatározták a Moszkvai Konzervatóriumban töltött évek. Szerencsét próbáltak külföldön is, közülük azonban egyedül Szkrjabin tért haza rövid élete végére. Életútjuk és zenei nyelvezetük a közös gyökerek ellenére is különböző, elismertségük a mai napig nagyon eltérő. Szkrjabin neve sokak számára ismerősen cseng, azonban a mai napig sem tartozik a legnépszerűbb zeneszerzők közé. Rachmaninov széleskörű ismertsége nem csak a hivatásos zenészek körében szembetűnő, ezzel szemben azonban találkozunk olyan szakmabelivel, aki számára Medtner zenéje ismeretlen. Ennek az okát nem feltétlenül tehetségük és képességeik különbözőségében kell keresnünk, a probléma sokkal inkább a körülmények, a lehetőségek, és a személyiségek eltérésében fogható meg.

Irodalomjegyzék:

Maslova, Alexandra (é.n.): A század második felének orosz művészete

Martyn, Barrie (1990): Rachmaninoff: Composer, Pianist, Conductor

Martyn, Barrie (1995): Medtner: His Life and Music

UK Scriabin Association (2021) <http://www.scriabin-association.com/articles/> utolsó letöltés: 2021. 06. 20.

Pándi, Marianne (1972): Hangversenykalauz- Zongoraművek

Pándi, Marianne (1972): Hangversenykalauz- Zenekari művek

Smith, Cahill (2013): Why Medtner Matters

<https://www.esm.rochester.edu/blog/2013/10/why-medtner-matters/> utolsó letöltés: 2021. 06. 15.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-1 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

